ESAD PAŞA'NIN ÇANAKKALE CEPHESİ YAZIŞMALARI

Hazırlayan: Mustafa BIYIKLI

ÇAMLICA

Doğru bilgi doğru kaynaktan alınır...

Esad Paşa'nın
ÇANAKKALE CEPHESİ YAZIŞMALARI

ÇAMLICA BASIM YAYIN / 89

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ömer Faruk Yılmaz

EDİTÖR
Harun Tuncer

HAZIRLAYAN
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Bıyıklı

TASHİH
Selman Kılınç

GRAFİK / TASARIM
Eyyüp Çakırgöz

KAPAK TASARIM
Sedat Yazılıtaş

1. BASKI
Ekim 2011, İstanbul

ISBN
978-605-4421-94-7
BASKI ve CİLT
Fazilet Neşriyat
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad.
No:52 Güneşli - Bağcılar / İstanbul
Tel: 0212 657 88 00 (pbx)
ÇAMLICA BASIM YAYIN
İnciliçavuş Sk. No:27/1 Sultanahmet/ İstanbul
Tel/Faks: 0212 512 41 01

www.camlicabasim.com
bilgi@camlicabasim.com

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 15702

© Bu eserin bütün yayın hakları Çamlıca Basım
Yayın ve Ticaret
Anonim Şirketi’ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz.
Kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

Esad Paşa'nın

ÇANAKKALE CEPHESİ

YAZIŞMALARI

HAZIRLAYAN

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Bıyıklı

ÇAMLICA
İstanbul 2011

TAKDİM

Bu eser, Çanakkale Savaşları'nda Şimal (Kuzey) Grubu Kumandanı olan Esad Paşa'nın (Yanyalı), 19 Haziran-7 Temmuz 1915 tarihleri arasında, cepheden Harbiye Nezareti, kumandanlıklar ve fırkalarla yaptığı yazışmalar ve telefon görüşmelerinden oluşmaktadır. Kayıtların altında, Şimal Gurubu Kumandanı ibaresi yer almakta, fakat Esad Paşa'nın adı yer almamaktadır. Lâkin zikrettiğimiz zaman diliminde Şimal Gurubu Kumandanı Esad Paşa olduğundan, bu yazışma ve görüşmelerin ona ait olduğu anlaşılmaktadır. Yazışmalardan bazılarının sağ alt köşesinde aynı deftere aynı kalemden derç edilmiş "Hasan" ibaresi kaydolunmuştur. Elimizdeki yazmanın bütünlüğünü bozmamak açısından "Hasan" ibaresi kaydolunmuş yazışmaları da kitaba dâhil etmeyi uygun gördük.

Kütahya Belediyesi Mustafa Yeşil Kütüphanesi'nde Nadir Eserler Bölümü'nde Mustafa Yeşil'in özel arşivinde el yazısıyla çizgili bir koçanın sayfalarına yazılmış olarak ortaya çıkan bu tahrirat ve telefon görüşmesi kayıtları, Yazma Eserler Defteri'nde 498 sıra numarası ile kayıt altına alınmıştır. İçerisinde 42 adet olarak yer alan yazışma ve telefon görüşmesi kayıtları, koçanın asıl sayfalarına el yazısıyla kurşun kalemle yazılmıştır. Elde edilen kayıtlar, koçanın kopya sayfalarıdır.

Söz konusu kayıtlar, Çanakkale Kara Savaşları nda lürk askerinin cephelerdeki durumu; cephane, top, top mermisi miktar ve ihtiyacı; özellikle ellerindeki topların mahiyeti; cephede çekilen cephane sıkıntısı ve düşmanın yoğun ateşi karşısında eldeki cephanenin, özellikle top mermilerinin ne derece tasarruflu kullanılması gerektiği hakkında verdiği bilgiler açısından önem taşımaktadır.

Şimal Gurubu Kumandanı Esad Paşa'nın cepheden yazıştığı ve görüşmeler yaptığı kumandanlıklar ise şöyledir:

Beşinci Ordu Kumandanlığı,

Dokuzuncu, On Altıncı ve On Dokuzuncu fırkaların Anafarta mıntıkası kumandanları,

Dokuzuncu Ordu Kumandanlığı, Harbiye

Nezâreti,

Beşinci Ordu Menzil Yarma Kumandanlığı,

Beşinci ve On Dokuzuncu Fırka Kumandanlıkları,

Bahşi Köyü'nde Havan Bataryası Kumandanlığı,

Beşinci Fırka Kumandanlığı,

Anafarta Mıntıkası Kumandanlığı,

Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı,

On Dokuzuncu Fırka Topçu Grubu Kumandanlığı,

On Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı,

On Altıncı Fırka Kumandanlığı.

Kitapta, Esad Paşa'nın söz konusu yazışmalarının kaydedildiği defterin tıpkıbasımı, yazışmalar ve görüşme kayıtları transkribe edilmek suretiyle verildi. Ayrıca, dili her ne kadar günümüz konuşma diline yakın ve pekâlâ anlaşılır olsa da, her kesimden okuyucuya hitap edebilmek arzusuyla kayıtların sadeleşmiş biçimiyle de sunulduğunu belirtmek isteriz. Kitabın hazırlanma sürecinde katkılarını esirgemeyen Çamlıca Basım Yayın Araştırma Kütüphanesi mensuplarına ve bilhassa Harun Tuncer'e teşekkür ederiz.

Çanakkale Kara Savaşları'nda Mehmetçik'in cephelerdeki vaziyeti hakkında Esad Paşa'nın yansıttığı bu bilgi ve düşüncelerin yer aldığı söz konusu kayıtları sunmanın, Çanakkale Savaşları'nın daha iyi anlaşılması bakımından faydalı olacağı ve önemli bir katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Ümit ediyoruz ki Çanakkale Savaşları'ndaki pek çok hadise, bu gibi orijinal eserlerin neşriyle gün yüzüne çıkacak ve geçmişe daha ilmî ve aydınlık bir nazarla bakmamızı mümkün kılacaktır.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BIYIKLI
Kütahya 2011

SADELEŞTİRME

1- Beşinci Ordu Erkan-ı Harbiye Başkanlığı'na,

Tahrirat

C. 2 Temmuz 1915 Telefon

Orduca emir verilmedikçe cephane için Şimal Grubu'ndan menzile dönülmemiştir. Yalnız sözlü olarak gruba yapılan tebligat üzerine "Schneider" mermisi almak üzere gönderilen kollara sonradan dönmeleri emri verilmiştir.

Şimdilik bir iki güne kifayet etmek üzere Kolordu'da ancak dört yüz sandık piyade cephanesi kalmıştır ve hiç bomba yoktur. Top cephanesinin ikmali için fırkalardan her gün şiddetle müracaat vaki olmaktadır. On altıncı Fırka'dan alınan bir ihtiyaç yazısı ekte takdim kılındı. Cebel ve sahra kolları hemen kâmilen boşta; bu sebeple daha önce istirham olunduğu üzere iki bin sandık piyade cep-hanesiyle bin beş yüz bomba ve mümkün olan topçu cephanesinin derhal verilmesi için gereken mercilere emir buyrulması istirham olunur.

2 Temmuz 1915
Şimal Grubu Kumandanı

2- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Tahrirat

	Şarapnel
7. Alay 3. Tabur	1783 cebel
5. Alay 3. Tabur	1978 cebel
16. Alay 1. Tabur	1765 sahra
3 Alay 3. Tabur	1576 cebel
(?)	60

Tekitle arz ve istirham olunduğu üzere Şimal Grubu'nun mevzi-indeki bataryaların cephane mevcutları yukarıdaki gibidir. Her bataryaya isabet eden mermi miktarı binden azdır. Hâlbuki gerek bir taarruzun vukuunda ve gerekse tarafımızdan yapılacak bir taarruza hazırlıkta her bataryanın bini aşkın mermi sarf ettiği tecrübeler neti-

cesinde anlaşılmıştır. Şu halde mevzide bulunan bataryalar yetmez. Düşmanın devamlı bir taarruzu halinde cephanesiz kalması muhakkak olup Allah saklasın bu gibi bir felâkette cephanesiz kalmamak ve düşmanın günden güne takviye ettiği siperlerini tahriple terakkisine meydan vermemek üzere ara sıra obüs ateşiyle rahatsız etmeye şiddetle ihtiyaç olduğundan dün arz olunan iki bin piyade ve bin beş yüz bomba ile şimdilik sahra mermisi gelinceye kadar birkaç bin cebel ve mümkün olan miktarda on iki (...) verilmesi için icap edenlere emir buyrulması istirham olunur.

3- Beşinci Fırka Kumandanlığı'na,

2 Temmuz 1915 tarihinde "Şimal Grubu Erkan-ı Harbiye Başkanı" imzasıyla tebliğ edilen bir emirde fırka ile beraber gidecek olan Beşinci Alay'ın Dördüncü Sahra Bataryası'nın yanında bulunan merminin yetersiz olmasından, Şimal Grubu'na ait olan hafif cephane kolu cephanesinin tamamen grupta bırakılması emredildi-ği halde bin şarapnel ile iki bin kadar tahrip tanesi yine Hafif Cephane Kolu'ndan alınarak birlikte gönderilmiştir. Mezkûr emrin icra edilmemesinin sebepleri ile buna cesaret edenlerin seri olarak bildirilmesi ve emredilen cephanenin hemen gruba iadesi gerekmektedir.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

4- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Tahrirat

Malumları olduğu üzere düşman günden güne siperlerini tam bir ehemmiyetle takviye etmektedir. Bu siperlere karşı etkili olmak üzere Şimal Grubu'nda bulunan toplardan özellikle on beşlik ve yirmi birlik havanlarla on iki santimetrelik seri ateşli iki obüsün hemen mermileri yok denecek haldedir. Lütfen bu toplar için şiddetle ihtiyacımız olan tahrip tanelerinin seri bir biçimde getirtilmesine ve mevcutlarından yeteri kadarının gruba verilmesine müsaade buyrul-masını önemle arz ve istirham ederim.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

5- Dokuzuncu, On Altıncı ve Ondokuzuncu Fırkaların Anafarta Mıntıkası Kumandanlarına,

Telefon

Düşman tarafından atılan mermi parçalarıyla alelhusus pirinç ve bakır aksamının, erler vasıtasıyla toplattırılarak Dersaâdet'e gönderilmesi, Başbakanlık Erkân-ı Harbiye Başkanlığı'nın emri gereğinden olmakla fırkalarca ağırlık(?) kumandanlarının yeterli sayıdaki askeri bu işle vazifelendirmeleri, toplanacak parçaların azar azar Beşinci Ordu Fırkası'na teslimi ve durumun bildirilmesi icap etmektedir.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

6- Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na,

Telefon

C. 3 Temmuz 1915 Tahrirat 913 ve 914

1. Kollar için şimdilik cephane verilemeyecektir. Mevcudun iyi idaresi lazımdır.
2. Boş cephane sandığı olmadığından fırkaca yavaş yavaş tedarik edilmesi gerekir.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

7- Harbiye Nezareti'ne, Şifre

Kaval havanlarda dumansız barut kullanımı mümkündür. Tecrübe edilmek suretiyle muhtelif mesafelere ait hartuçların düzenlenip gönderilmesi arz olunur.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

8- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Tahrirat

On Altıncı Topçu Alayı İkinci Bölük Kumandanı Yüzbaşı Ziver Efendi'nin icadı olan bir adet bomba sureti arz ve takdim kılındı.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

9- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Telefon

C. 4 Temmuz 1915

Şimdiye kadar Şimal (Kuzey) Grubu'nda hasara uğrayıp İstanbul'a "İmalat-ı Harbiye"ye gönderilen topların cins, nevi ve kıta numaraları aşağıdaki gibidir.

	Top numarası
11. Alay 2. Tabur 4. Bölük	111
5. Alay 2. Tabur 4. Bölük	575
9. Alay 3. Tabur 7. Bölük	İki adet cebel topu. Yalnız birisinin numarası bildirilmiştir. 142. Diğeri dördüncü top.

4 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

10- Harbiye Nezareti’ne,

Şifre

C. 6-7 Temmuz 1915

21 santimetrelik havanların muadil tanelerinde kullanılan tıpaların kutuları üzerinde “Kırkağaç Tıpa Fabrikası mamullerinden man-tel seyyar toplarının milsiz tanelerine mahsus çarpışma tıpası” ibaresi mevcuttur. Bu defa bahsedilen mermilerin içindeki çakıl barutu çıkarılarak top barutuyla karıştırıldıktan sonra doldurularak atılmış ve hemen tamamen denecek derece yaralanmış olduklarına bakılacak olursa tıpalarının fiil icra ettikleri ve yalnız çakıl barutu ateşleyecek kadar hararet ortaya çıkaramadıkları ve mermilerin ateşleme kovanı olmadığından ileri geldiği anlaşılmakta olduğu arz olunur.

7 Temmuz 1915

Üçüncü Kolordu Kumandanı

11- Beşinci Ordu Erkan-ı Harbiye Başkanlığına,

Telefon

Gruba tahsis edilen seksen adet top henüz aldırılmamıştır. Grupça da ihtiyaç olmadığından icap eden mahallere verilmesi temenni olunur.

7 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

12- Şimal Grubu Kumandanlığı'na, Telefon

C. 6 Temmuz 1915 tarih ve 1832 numaralı ilâm ile gönderilen evraka cevaptır. Tahrirat

Bir tecrübesi emredilen obüs namlusuyla, atışı için gerekli mermi hakkında hiçbir malumat mevcut olmadığı gibi burada zikredilen namluyla tecrübe edecek mermi bulunmamaktadır. Bu sebeple en az iki yüz kadar tahrip tanesine (hartuçla beraber) ihtiyaç vardır.

Eğer orada da mevcudu yoksa hemen getirtilmesine tevessül olunması arz edilir.

7 Temmuz 1915

(Not: Görüşme kaydının üzerinde bazı satırların ve kaydın tamamının, üzeri çizilmiştir. Bu çizgilerden kaydın iptal edildiği anlaşılmaktadır).

13- Beşinci Ordu Erkan-ı Harbiye Başkanlığı'na,

İlâm

Tecrübesi emredilen obüs topu için Şimal Grubu'nda hiçbir atım mermi yoktur. Hartuçla beraber iki yüz adet tahrip tanesinin de gruba verilmesi temenni olunur.

14- Harbiye Nezareti'ne, Şifre

Otuz Dokuzuncu Alay'ın Yedinci Cebel Bataryası'nın Krupp resmi olan topları gerek Bulgar Harbi esnasında, gerek bu muharebenin başlangıcından beri sıkça kullanılmasından dolayı, yivleri aşınmış ve balistik özellikleri hemen hemen kaybolmuş bir hale gelmiş. Bunlar sonradan teşkil edilen Sekizinci Batarya'nın toplarıyla değiştirilerek ihtiyata verilmişse de ihtiyaç anında adı geçen bataryada ateş hattında kullanılacağından namlularının tebdili için dört adet namlunun süratle Kolordu adına Akbaş İskelesi'ne sevki istirham olunur.

7 Temmuz 1915

Üçüncü Ordu Kumandanı

15/16- Beşinci Ordu Menzil Yarma Kumandanlığı'na,

Telefon

C. 9 Temmuz 1915

Sahra Topçu Dokuzuncu Alayı, Cenup Grubu'ndadır. Adı geçen alayın Beşinci Bölüğü'nün tamir edilerek Uzunköprü'ye gönderilen topunun getirtilmesi için zikredilen grup kumandanlığına müracaat olunması lazımdır.

9 Temmuz 1915

Şimal Grup Kumandanı

17- Beşinci ve On Dokuzuncu Fırka Kumandanlıklarına,

Telefon

Beşinci Topçu Alayı'nın İkinci Taburu'nun Dördüncü Bataryası da Conkbayırı'nda ihtiyatta ve daha önce olduğu gibi emriniz altındadır. Zikredilen batarya, lüzumu halinde işgal etmek üzere Ağıl Deresi sırtlarındaki Cebel Bataryası yakınlarında bir mevzi keşif ve ayrıca Conkbayırı'nda da Beşinci Batarya'nın gerisinde ve Koca Hüseyin Dağı'yla Conkbayırı arasındaki sırtta şimdiden batarya mevziini hazır edecek ve her iki mevziin hazırlanması hakkında On Dokuzuncu Fırka'dan kolorduya malumat verilecek.

9-10 Temmuz 1915

18- On Dokuzuncu Fırka Topçu Grubu Kumandanı Binbaşı Gâlib Bey'e,

Telefon

Geceleri sahile yaklaşarak Cesarettepe'deki siperlerinden atılan torpidonun bir (?) hedef tutmasıyla mesafesi müsait olduğu takdirde zikredilen torpidodan üzerine mesafenin artırılmasıyla birkaç atış icrası On Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'nca talep edilmekte olduğu Erkan-ı Harbiye Başkanlığı'ndan bildiriliyor. Mümkün olan hususların icrasıyla neticesinin haber verilmesi temenni olunur.

9-10 Temmuz 1915

Şimal Grubu Topçu Kumandanı

Kaymakamı Hasan

19- Bahşı Köyü'nde Havan Bataryası Kumandanlığı'na,

Tahrirat

Elinizde bulunan havan toplarıyla malzemesini de bir kumandanla ve efrattan topçu olanları On Dokuzuncu Fırka'ya mensup on beş santimetrelik şeşhaneli havan takımına ve geriye kalan efradı da depoya teslim ederek önceden vazife yaptığınız kol kumandasına geri dönünüz.

10 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

20- Beşinci Fırka Kumandanlığı'na, Telefon

"Schneider" sahra toplarının açı ölçüm aletlerini yerlerine alıştırmak üzere İ'mâlât-ı Harbiyye'den İsmail Hakkı Usta gelecektir. İkinci Taburca vazifesinin bitiminde Cenup Grubu'ndaki Birinci Tabur'a sevki orada da vazifesini tamamladıktan sonra İstanbul'a dönmesi için gereken kolaylığın sağlanması temenni olunur.

10 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

21- Beşinci, Dokuzuncu, On Altıncı, On Dokuzuncu Fırka Kumandanlıklarıyla Anafarta Mıntıkası Kumandanlığı'na,

Telefon

Şimdiye kadar atılan bilumum topçu mermilerinden her ne suretle olursa olsun ateş almayan ve atılamayan ne kadar

mermi varsa her birinin sebepleriyle beraber hangi cins mermi ve hangi fabrikanın imalatı olduğunun seri bir biçimde tahkiki ve bildirilmesi temenni olunur.

10 Temmuz 1915

22- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Tahrirat

On Altıncı Fırka'ya mensup Üçüncü Topçu Alayı'nın Üçüncü Cebel Taburu Sekizinci Bölüğü'nde atış sırasında bazı mermiler hakkında meydana gelen halleri belirten evrakla beraber, bir adet tahrip tanesi ait, makamına tebliğ edilmek üzere ekte arz ve takdim kılındı.

10 Temmuz 1915 Hasan

23- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Tahrirat

Düşman birkaç günden beri dikkati çekecek derecede büyük bir faaliyetle hazırlıklarda bulunmaktadır. Bugün birinci sınıftan Aga-memnon zırhlısıyla bir kruvazör ve

torpido geçer muhtelif noktaları devamlı ateş altına almış ve kara bataryaları dahi en ilerideki siperlerimizi şarapnel ateşiyle oldukça hasara uğratmıştır. Düşmanın şer faaliyetine nazaran bugün yarın bir taarruz yapması ihtimali büyüktür. Bu gibi bir hal karşısında en büyük faaliyet gösterecek olan topçumuzun nizami cephanesi dahi yoktur. Şiddetli devam edecek birkaç saatlik muharebeden sonra bataryaların ekseriyetinin cephanesi kalmayacağı muhakkaktır. Bu sebeple Şimal Gurubu'nun mermi ihtiyacı olan (...) sahra ile (...) atım cebel ve on iki santimetrelik obüsle on beşlik ve yirmi birlik havanlar için dahi kâfi miktarda merminin ve bin sandık piyade cephanesinin mümkün olan en kısa zamanda Şimal Grubu'na gönderilmesini hususunu istirham eylerim.

24- Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na, Şifre

Düşman gemilerinin sahile yaklaşıp serbest ateş etmelerine meydan vermemek üzere otuz çap uzunluğunda bir adet on iki santimetrelik top, Kabaltepe'de münasip ve korunaklı bir mahalle konmak üzere fırkanıza verilmiştir. Mezkûr top elli atımıyla külliyen limana gelmiştir. Mantel taburunun hayvanlar ve araçlarıyla hemen nakli ve mermisinin had safhada azlığı dolayısıyla hiçbir atımının lüzumsuz sarfından kaçınılması ve atış zaruri görüldüğü zaman dahi diğer bataryalarla ölçüm yapıldıktan sonra birkaç atımla tesir elde edilmesine gayret olunması ehemmiyetle temenni olunur.

11 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

25- On Dokuzuncu Fırka Topçu Grubu Kumandanlığı’na,

Telefon

Dokuzuncu Topçu Alayı’nın Üçüncü Cebel Taburu’na ait bir adet nişangâh Akbaş İskelesi’nde Menzil Yarma Kumandanlığı’na gelmiştir. Mazbata karşılığında teslim alınıp haber verilmesi.

11 Temmuz 1915

Topçu Kumandanı Kaymakamı Hasan

Şimal Grubu Kumandanı

26- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Telefon

C. 10 Temmuz 1915 Telefon
Beşinci Topçu Alayı’nın İkinci Taburu’nun topları için getirtilen iki ustanın daha önce Cenup Grubu’na gönderildiği malumatınıza arz olunur.

11 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

27- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tecrübesi emir olunan iki obüs topu Azmakdere’ye götürülmüştür. Mermileri olmadığından her top için yüzer mermiden iki yüz merminin süratli bir şekilde verilmesi ve aksi halde tecrübeden bir netice alınmasının mümkün olamayacağı arz olunur.

12 Temmuz 1915

28- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na, Tahrirat

On Beşinci Topçu Alayı’nın İkinci Taburu’nun Şimal Grubu’ndan ayrılması dolayısıyla sol cenah topçusunun hafiflediği bugün düşmanın taarruzu esnasında açığa çıkmıştır. Bu sebeple Akbaş İskelesi civarında bulunan Sahra Bataryası’nın gruba iadesiyle tayyareye atmak üzere aynı vazifeyi görebilecek Cebel Bataryası’nın yerinde bırakılmasına müsaade buyrulması arz olunur.

12 Temmuz 1915 Hasan

29- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na, Tahrirat

On beş santimetrelik şeşhâneli havanların düşmana vermekte olduğu hasar gayet fazla olup, söz konusu

topların mermilerine şiddetle ihtiyaç vardır. Mümkün olan en hızlı şekilde İstanbul'daki mevcudunun getirilmesi ve gruba verilmesine müsaade edilmesi arz olunur.

12 Temmuz 1915

Hasan

30- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Şifre

Tekrar tekrar arz ve istirham olunduğu üzere gruba mensup sahra ve cebel toplarının cephane ihtiyacı daima artmaktadır. Bilhassa iki adet Schneider sahra bataryasından başka, diğer bataryalarda tahrip danesi yok gibidir. Düşman siperlerine karşı tek etkili olabilecek olan söz konusu mermiden çok miktarda gruba süratle verilmesini arz ve istirham ederim.

13 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

31- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Şifre

Düşmanın bomba ile olan faaliyeti kıtalarımızı yaralamaktadır. Aynı şekilde karşılık vermek üzere bomba atabilmek için her iki fırkaca üçer yüz bomba talep olunmaktadır. Şimdilik beş bin bombanın hızlı bir şekilde verilmesi arz olunur.

14 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

32- Beşinci Fırka Kumandanlığı'na, Telefon

Beşinci Topçu Alayı için bir sandıkta üç adet Schneider hava baskı tulumbası gelmiştir. Akbaş'ta Menzil Yarma Kumandanlığı'ndan mazbata mukabili teslimi temenni olunur.

14 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

33- On Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na,

Telefon

Havan Takımı'nda bulunan iki zabitten Mülâzım Lütfi Efendi'nin yeni tayin edildiği mahalle gönderilmek üzere Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na sevki gerekmektedir.

Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na,

Telefon

Fırkanıza verilen on iki santimetrelik bir adet top için Teğmen Lütfi Efendi tayin olunmuştur. Hemen yüksek taraflarına sevki On Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na yazılmıştır. Vardığında belirtildiği üzere istihdamı temenni olunur.

15 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

34- Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı'na,

Şifre

Özellikle topçu cephanesinin iktisatlı kullanılması gittikçe önem kazanmaktadır. Kolların cephanesini ikmale vaziyet müsait değildir. Elinizdeki cephanenin iyi idare edilmesi ve muhafazasını, düşmanın çıkış ve taarruzunun defedilmesi için beklemeye ve gözlemeye şiddetle lüzum vardır. Sahilden uzak geçen ve çıkış teşebbüsünde bulunmayan gemilere karşı cephane harcanmasından önemle kaçınılması gerekir. Yalnız düşmanın taarruzu hâlinde Palamutluk'taki bataryanın On Altıncı Topçu Alayı'yla haberleşerek taarruz kıtalarının (?) ateşine alınmasının ve dikkat ve zamanıyla ateş açılmasının temini gerekir.

15 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

35- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Telefon

C. 15 Temmuz 1915

Schneider topları için on beş gün müddetle İstanbul'dan gönderilen Haydar Usta ile arkadaşı, adı geçen alayın Üçüncü Taburu'ndan hayvan verilerek bir zabit refakatinde Cenup Grubu'ndaki Birinci Tabur'a gönderilmişti. Oraca vazifelerini tamamlayıp şimdiye kadar dönmeleri muhtemel bulunan ustaların şu anda Şimal Grubu'nda bulunmadıkları arz olunur.

15 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

36 a- Beşinci Ordu Erkan-ı Harbiye Başkanlığı'na,

Telefon

Sahte toplar için menzilde mevcut olduğu haber verilen sahra toplarından ne kadar verilmesi mümkünse aldırılmak üzere haber verilmesi ve menzile de tebliğ edilmesi temenni olunur.

15 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

36 b- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Telefon

Kıtalara vermek üzere grupta bomba kalmamıştır. Verilmesi istirham olunan beş bin bombanın hemen aldırılmak üzere verilmesi emrinin icap edenlere tebliği arz olunur.

16 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı nâmına

Erkân-ı Harbiyye Başkanı

37- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Tahrirat

Son zamanda Şimal Grubu'na verilen dört adet sahra seri ateşli on buçuk santimetrelik obüs topunun yalnız şarapnelden ibaret olan, habbesinde de ritim bulunmayan ve birkaç yüz atımdan fazla olmayan cephanesiyle düşmana karşı yaptığı tesir hakkında On altıncı Fırka Topçu Grubu Kumandanlığı'nın raporu ekte takdim kılındı. Adı geçen raporda görüleceği üzere düşman gerilerine fevkalade etki yapmakta bulunan mezkûr toplar için gerekli tahrip dane-si sıralı tıpalı şarapnelin mümkün olan en hızlı şekilde getirtilmesi-ne yardım edilmesini arz ve istirham ederim.

17 Temmuz 1915

Hasan

38- Beşinci Fırka Kumandanlığı'na,

Telefon

Ağılderesi'nde bulunan cebel bataryasının cephane mevcudu haddinden fazla azalmaktadır. Bu sebeple mücbir haller hissedilme-dikçe beyhude yere düşmanın gerilerinde görülen tek tük neferlerine karşı cephane harcanmasından önemle kaçınılması ve batarya mevcudunun bin beş yüz

atımdan aşağı bir dereceye indirilmemesi ehemmiyetle talep olunur.

17 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

39- On Altıncı Fırka Kumandanlığı’na,

Telefon

Fırkaya mensup topçu bataryalarının cephane mevcudunun haddinden fazla azaldığı görülmüştür. Düşmanın ciddi bir hareketi görülmedikçe cephane sarfı katiyen caiz olmayıp bilhassa siperleri tahrip maksadıyla cephane sarfından kaçınılması ve her atılan atımdan bir sonuç alınmaya çalışılması elzemdir. Her bir batarya için cephane mevcudunun en az bin atım olmak üzere muhafazasına ve düşmanın ciddi bir taarruzuna karşı veya tarafımızdan icra edilecek bir taarruzda kazanılacak başarının temini maksadına harcanmak üzere iyi idare ve muhafaza edilmesi önemle tebliğ ve talep olunur.

19 Temmuz 1915

Şimal Grubu Kumandanı

40 a- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrirat

Gruba verilen on adet dokuzluk kaval havanlar fırkalara verildiği halde mesafesinin azlığından ötürü istifade mümkün olamayacağı anlaşılması üzerine iade edilmiştir ve bunlardan beşi bugün depoda muhafaza edilmektedir. Diğer beşi Ağıldere mıntıkasına verilmiş ve bunlardan ikisi bir mevzie konmuş ise de kullanmak mümkün olmamıştır. Zira mesafesinin pek yakın olması ve siyah dumanlı barutla atılması, düşman tarafından görülmesine ve ardından imhaya maruz kalmasına sebep olmaktadır. Bu yüzden siperler de ateş altında kaldığından kıtaların siperlerde barınmasını zorlaştırmaktadır. Yalnız son zamanda müstahkem mevkilere gönderilen bir adet otuz yedi santimetrelik kaval havan, mesafesi büyük olduğundan geri bir mevkie yerleştirilerek dün başarıyla tecrübe edilmiştir. Dolayısıyla otuz yedi santimetrelik havanlardan başkasına grupça ihtiyaç olmadığı arz olunur.

20 Temmuz 1915

40 b- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrirat

Bazı topların poyralarının aşınmasından dolayı atış sıhhatinin bozulduğu kıtalar tarafından bildirilmektedir. Bu sebeple gerek sahra ve gerekse cebeller için yeterli miktarda tekerlek poyrasının seri bir biçimde getirtilmesine yardımcı olunması arz olunur.

20 Temmuz 1915
Hasan

TRANSKRİPSİYON

1- Beşinci Ordu Erkân-ı Harbiyye Riyâset-i Celîlesi'ne,

Tahrîrât

C. 19.4.[1]331 Telefon

Orduca emir verilmedikçe cephâne için Şimâl Grubu'ndan menzile ric'at olunmamıştır. Yalnız şifâhî olarak gruba icrâ kılınan teblîgât üzerine "schneider" (şinayder) mermisi almak üzere gönderilen kollara muahharen avdet etmeleri emri verilmiştir.

Şimdilik bir iki güne kifayet itmek üzere kolorduda ancak dört yüz sandık piyâde cephânesi kalmıştır ve hiçbir adet bomba yoktur. Top cephânesinin ikmâli için fırkalardan her gün şiddetle mürâca'at vukû'a gelmektedir. On Altıncı Fırka'dan alınan bir ihtiyaç takrîri leffen takdîm kılındı. Cebel ve sahrâ kolları hemen kâmilen boşta; bu sebeple akdemce istirhâm olunduğu vechile iki bin sandık piyâde cephânesiyle bin beş yüz bomba ve mümkün olan topçu cephânesinin sür'at-i i'tâsı için îcâb edenlere emr u iş'ârı müster-hamdır.

Fî 19 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

2- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Tahrîrât

	Şarâbnel
7. Alay 3. Tabur	1783 cebel
5. Alay 3. Tabur	1978 cebel
16. Alay 1. Tabur	1765 sahrâ
3 Alay 3. Tabur	1576 cebel
(?)	60

Te’kîden arz u istirhâm olunduğu vechile Şimâl Grubu’nun mevzi’indeki bataryalarının cephâne mevcûdları ber-vech-i bâlâ olup her bataryaya isâbet eden mikdâr-ı mermi binden dûndur. Hâlbuki gerek bir ta’arruzun vukuunda ve gerekse tarafımızdan icrâ kılınan bir ta’arruzun ihzârında her bataryanın bini mütecâviz mermi sarf ettiği lede’t-tecrübe anlaşılmıştır. Şu hâlde mevzi’de bulunan bataryalar yetmez. Düşmanın devamlı bir ta’arruz hâlinde cephânesiz kalması muhakkak olup hafazana’llâh bu gibi bir felâkette cephânesiz kalmamak ve düşmanın günden güne takviye etmekte bulunduğu seyirlerini tahrîble terakkîsine meydan vermemek üzere ara sıra obüs ateşiyle iz’âcına eşedd-i ihtiyâc olduğundan dünkü gün arz u istirhâm olunan iki bin adet piyâde ve bin beş yüz bomba ile şimdilik sahrâ mermisi gelinceye kadar birkaç bin cebel ve mümkün olan mikdârda on iki (...) (silinmiş) i’tâsı için îcâb edenlere emir buyrulması...

3- Beşinci Fırka Kumandanlığı’na,

Fî 19 Haziran sene [1]331 tarîhinde Şimâl Grubu Erkân-ı Harb Reisi imzâsıyla teblîğ edilen bir emirde fırka ile beraber gidecek olan Beşinci Alay’ın Dördüncü Sahrâ Bataryası’nın nezdindeki mermisinin mikdâr-ı kifâyede olmasından Şimâl Grubu’na âit olan hafif cephâne kolu cephânesinin kâmilen grupta terki emrolun-duğu halde bin şarapnel ile iki bin kadar tahrîb dânesi yine Hafif Cephâne Kolu’ndan alınarak birlikte gönderilmiştir. Mezkûr emrin icrâ olunmaması esbâbıyla mütecâsirînin serîan iş’ârı ve emrolunan cephânenin hemen gruba i’âdesi muktezîdir.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

4- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrîrât

Ma’lûm-ı sâmîleri olduğu üzere düşman günden güne siperlerini kemâl-i ehemmiyetle takviye etmektedir. Bu siperlere karşı mü’essir olmak üzere Şimâl Grubu’nda mevcûd olan toplardan bi’l-hâssa on beşlik ve yirmi birlik havanlar, on iki santimetrelik serî’ ateşli iki obüsün hemen mermileri mefkûd denecek bir hâldedir. Lütfen bu toplar için şiddetle ihtiyacımız olan tahrîb dânelerinin sür’at-i mümkine ile celb ve mevcûdlarından mikdâr-ı kâfîsinin gruba i’tâsına müsâ’ade buyrulmasını kemâl-i ehemmiyetle arz u istirhâm eylerim.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

5- Dokuzuncu, On Altıncı ve On dokuzuncu Fırkaların Anafarta Mıntıkası Kumandanlarına,

Telefon

Düşman tarafından endâht edilen mermi parçalarıyla ale’l-husûs pirinç ve bakır aksâmının efrâd vâsıtasıyla toplattırılarak Dersa’âdet’e gönderilmesi Başkumandanlık

Erkân-ı Harbiye Riyâseti’nin emri iktizâsından olmakla fırkalarca ağırlık(?) kumandanlarının mikdâr-ı kâfî efrâdı işbu vazîfe ile tavzîflerini ve terâküm ettirilecek parçaların ceste ceste Beşinci Ordu Fırkası’na teslîm ve inbâsı muktezîdir.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

6- Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na,

Telefon

C. 20.4.331 Tahrîrât 913 ve 914

1- Kollar için şimdilik cephâne verilemeyecektir. Mevcûdun hüsn-i idâresi lâzımdır.

2- Tehî cephâne sandığı olmadığından fırkaca tedrîcî bir sûretde tedâriki muktezîdir.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

7- Harbiye Nezâret-i Celîlesi’ne,

Şifre

Kaval havanlarda dumansız barut isti’mâli mümkün. Bi’t-tecrübe mesâfât-ı muhtelifeye âid hartuçların tanzîm ve irsâli ma’rûzdur.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

8- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na, Tahrîrât

On altıncı Topçu Alayı İkinci Bölük Kumandanı Yüzbaşı Ziver Efendi’nin ihtirâ’-gerdesi olan bir adet bomba sûreti arz ve takdîm kılındı.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

9- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Telefon

C. 21.4.331. Tekfur(?)

Şimdiye kadar Şimâl Grubu'nda hasâra uğrayıp Dersa'âdet'te "İ'mâlât-ı Harbiye"ye gönderilen topların cins ve nev' ve kıta'ât nu-meroları ber-vech-i âtîdir.

	Top numerosu
11. Alay 2. Tabur 4. Bölük	111
5. Alay 2. Tabur 4. Bölük	575
9. Alay 3. Tabur 7. Bölük	İki adet cebel topu. Yalnız birisinin numerosu bildirilmiştir. 142. Diğeri dördüncü top.

Fî 21 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

10- Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne,

Şifre

C. 23/24-4-331

Yirmi bir santimetrelik havanların mu'addil dânelerinde kullanılan tıpaları kutuları üzerinde "Kırkağaç Tıpa Fabrikası ma'mûlâtından mantel seyyar toplarının milsiz dânelerine mahsûs müsâdeme tıpası" ibâresi mevcûttur. Bu defa mezkûr mermilerin derûnundaki çakıl barutu çıkarılarak top barutuyla karıştırıldıktan sonra imlâ edilerek endâht edilmiş ve hemen kâmilen denecek derece yaralanmış bulunmasına nazaran tıpaları icrâ-yı fi'il ettikleri ve yalnız çakıl barutu ateşleyecek kadar bir harâret vucûda

getiremedikleri ve mermilerin iş'âl kovanı olmadığından ileri geldiği anlaşılmakta olduğu ma'rûzdur.

Fî 24 Haziran sene [1]334

Üçüncü Kolordu Kumandanı.

11- Beşinci Ordu Erkân-ı Harbiye Riyâset-i Aliyyesi'ne,

Telefon

Gruba tahsîs edilen seksen adet sahte top henüz aldırılmamıştır. Grubca da ihtiyaç olmadığından îcâb eden mahalle i'tâsı mütemennâdır.

Fî 24 Haziran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

12- Şimâl Grubu Kumandanlığı'na, Telefon

C. 23-4-331 tarih ve 1832 numerolu i'lâm ile gönderilen evrâka cevabdır. Tahrîrât

Bir tecrübesi emrolunan obüs namlusuyla endahtı için muktezî mermi hakkında hiçbir ma'lûmât mevcût olmadığından burada mezkûr namluyla tecrübe edecek mermi mevkûddur. Bu sebeple ekalli iki yüz kadar tahrîb dânesine ihtiyâc vardır.

Ma’a-hartuç
Eğer orada dahî mevcûdu yoksa hemen celbine tevessül olunması ma’rûzdur.

Fî 24 Haziran sene 33

(Not: Telgrafın üzeride bazı satırların ve telgrafın tamamının, üzeri çizilmiştir. Bu çizgilerden telgrafın iptal edildiği anlaşılmaktadır).

13- Beşinci Ordu Erkân-ı Harbiye Riyâset-i Aliyyesi’ne,

İ’lâm

Tecrübesi emrolunan obüs topu için Şimâl Grubu’nda hiçbir atım mermi yoktur. Ma’a-hartuç iki yüz adet tahrîb dânesinin dahî birlikte olarak gruba i’tâsı mütemennâdır (müsterhamdır).

14- Harbiye Nezâret-i Celîlesi’ne, Şifre

Otuz Dokuzuncu Alay’ın Yedinci Cebel Bataryası’nın Krupp resmi(?) olan topları gerek Bulgar Harbi esnâsında, gerek bu muhârebenin bidâyetinden beri kesret-i isti’mâlinden yivleri aşınmış ve hemen havâss-ı balistikiyesi mefkûd bir hâle gelmiş bulunduğundan, muahharen teşkîl edilen Sekizinci Batarya’nın toplarıyla tebdîl edilerek ihtiyâta

verilmiş ise de hîn-i hâcette mezkûr bataryada ateş hattında istihdâm edileceğinden, namlularının tebdîli için dört adet namlunun sür'at-i mümkine ile Kolordu nâmına Akbaş İskelesi'ne sevk-i irsâli ve inbâsı müsterhamdır.

Fî 24 Haziran sene [1]331.

Üçüncü Ordu Kumandanı

15/16- Beşinci Ordu Menzil Yarma Kumandanlığı'na,

Telefon

C. 26.4.[1]331

Sahrâ Topçu Dokuzuncu Alayı Cenûb Grubu'ndadır. Mezkûr alayın Beşinci Bölüğü'nün ta'mîr edilerek Uzunköprü'ye gönderilen topunun celbi için mezkûr Grup Kumandanlığı'na mürâca'at olunması lâzımdır.

Fî 26 Haziran sene [1]331

Şimâl Grup Kumandanı

17- Beşinci [ve] On Dokuzuncu Fırka Kumandanlıklarına,

Telefon

Beşinci Topçu Alayı’nın İkinci Taburu’nun Dördüncü Bataryası’nda Conkbayırı’nda ihtiyâtta ve kemâ-fi’s-sâbık emriniz altındadır. Mezkûr batarya, lüzûmu hâlinde işgal itmek üzere şimdiden Ağıl Deresi sırtlarındaki Cebel Bataryası kurbünde bir mevzi’ keşf ve Conkbayırı’nda da Beşinci Batarya’nın gerisinde ve Koca Hüseyin Dağı’yla Conkbayırı arasındaki sırtta şimdiden batarya mevzi’ini ihzâr edecek ve her iki mevzi’in ihzârı hakkında On Dokuzuncu Fırka’dan Kolordu’ya ma’lûmât verilecektir.

Fî 26/27 Haziran sene [1]331

18- On Dokuzuncu Fırka Topçu Grubu Kumandanı Binbaşı Gâlib Bey’e,

Telefon

Geceleri sâhile takarrüble Cesâret Tepesi’ndeki siperlerinden endâht eden torpidonun bir (?) hedef ittihâzıyla mesâfesi müsâ’id olduğu takdirde mezkûr torpidodan üzerine tezyîd-i mesâfâtla birkaç endâht icrâsı On Dokuzuncu [Fırka] Kumandanlığı’nca talep edilmekte olduğu Erkân-ı Harbiye Riyâseti’nden bildiriliyor. Mümkün olan husûsâtın icrâsıyla netîcesinin inbâsı mütemennâdır.

Fî 26/27 Hazîran sene [1]331

Şimâl Grubu Topçu Kumandanı

Kâim-i Makâm Hasan

19- Bahşı Köyü'nde Havan Bataryası Kumandanlığı'na,

Tahrîrât

Yedinizde bulunan havan toplarıyla malzemesini de bir kumandanla ve efrâdından topçu olanları On Dokuzuncu Fırka'ya mensûb on beş santimetrelik şeşhaneli havan takımına ve mütebâkî efrâdı da depoya teslîm ederek akdemce îfâ-yı vazîfe etmekte bulunduğunuz kol kumandanına avdet ediniz.

Fî 27 Hazîran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

20- Beşinci Fırka Kumandanlığı'na, Telefon

"Schneider" sahrâ toplarının zâviye misâha âletlerini yerlerine alıştırmak üzere İ'mâlât-ı Harbiyye'den İsmail Hakkı Usta gelecektir. İkinci Taburca vazifesinin hitâmında Cenûb Grubu'ndaki Birinci Tabur'a da sevki ve oraca da ikmâl-i vazîfeden sonra Dersa'âdet'e avdeti için teshîlât-ı lâzimenin îfâ ve inbâsı mütemennâdır.

Fî 27 Haziran sene [1]331]

Şimâl Grubu Kumandanı

21- Beşinci, Dokuzuncu, On Altıncı, On Dokuzuncu Fırka Kumandanlıklarıyla Anafarta Mıntıkası Kumandanlığı'na,

Telefon

Şimdiye kadar endâht edilen bi'l-umûm topçu mermiyâtından her ne sûretle olursa olsun ateş almayan ve endâht edilemeyen ne mikdâr mermiyât varsa her birinin esbâb-ı mûcibesiyle beraber hangi cins mermi ve hangi fabrika i'mâlâtı olduğunun serî'an bi't-tahkîk iş'ârı mütemennâdır.

27 Haziren sene [1]331

22- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Tahrîrât

On Altıncı Fırka'ya mensûb Üçüncü Topçu Alayı'nın Üçüncü Cebel Taburu Sekizinci Bölüğü'nde esnâ-yı endâhtında bazı mermiyât hakkında zuhûra gelen hâlâtı mübeyyin evrâkla beraber bir adet tahrîb dânesi makâm-ı â'idine teblîğ edilmek üzere leffen arz u takdîm kılındı.

Fî 27 Hazîran sene [1]331

Hasan

23- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrîrât

Düşman birkaç günden beri nazar-ı dikkati câlib büyük bir fa’âliyetle ihzârâtta bulunmaktadır. Bugün birinci sınıftan Aga-memnon zırhlısıyla bir kruvazör ve torpido geçer nukât-ı muhte-lifeyi devamlı ateş altına almış ve kara bataryaları dahi en ilerideki siperlerimizi şarapnel ateşiyle oldukça hasârâta uğratmıştır. Düşmanın şer fa’âliyetine nazaran bugün yarın bir ta’arruz icrâ etmesi ağleb-i ihtimâldir. Bu gibi bir hâl karşısında en büyük fa’âliyet gös-terecek olan topçumuzun nizâmî cephânesi dahî mevcûd değildir. Şiddetli devam edecek birkaç saatlik muhârebeden sonra bataryaların ekseriyetinin cephânesi kalmayacağı muhakkaktır. Bu sebeple Şimâl Grubu’nun ihtiyâc-ı mübremi olan (...) sahrâ ile (...) atım cebel ve on iki santimetrelik obüsle on beşlik ve yirmi birlik havanlar için dahî mikdâr-ı kâfî merminin ve bin sandık piyâde cephânesinin sür’at-i mümkine ile Şimâl Grubu’na [irsâli husûsunu] istirhâm eylerim.

24- Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na, Şifre

Düşman gemilerinin sâhile takarrüble serbestî-i endâhtlarına meydan vermemek üzere otuz çap tûlünde bir adet on iki santimetrelik top Kabaltepe’de münâsib ve mahfûz bir mahalle konmak üzere fırkanıza verilmiştir. Mezkûr top elli atımıyla külliyen limana gelmiştir. Mantel

taburunun hayvânât ve vesâitiyle hemen celbi ve mermisinin fevka’l-hadd azlığı dolayısıyla hiçbir atımının bilâ-lüzûm olarak sarfından mücânebet olunması ve endâhtı zarûrî görüldüğü zaman dahi diğer bataryalarla misâhayı bulduktan sonra birkaç atımla te’sîr istihsâline gayret olunması ehemmiyetle temennî olunur.

Fî 28 Hazîran sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı.

25- On Dokuzuncu Fırka Topçu Grubu Kumandanlığı’na,

Telefon

Dokuzuncu Topçu Alayı’nın Üçüncü Cebel Taburu’na âid bir adet nişângâh Akbaş İskelesi’nde Menzil Yarma Kumandanlığı’na gelmiştir. Mazbata mukâbili teslîm ve inbâsı.

Fî 28 Hazîran sene [1]331

Topçu Kumandanı Kâim-i Makâm Hasan

Şimâl Grubu Kumandanı

26- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Telefon

C. 27.4.[1]331

Beşinci Topçu Alayı'nın İkinci Taburu'nun topları için celb edilen iki usta akdemce Cenûb Grubu'na gönderildiği berâ-yı ma'lûmat arz olunur.

Fî 28 Hazîrân sene[1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

27- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Tecrübesi emrolunan iki obüs topu Azmakdere'ye götürülmüştür. Mermiyâtı olmadığından beher top için yüzer mermiden iki yüz merminin sür'at-i i'tâsı ve aksi halde tecrübeden bir netîce istihsâli mümkün olamayacağı ma'rûzdur.

Fî 29 Hazîran sene [1]331

28- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Tahrîrât

On Beşinci Topçu Alayı'nın İkinci Taburu'nun Şimâl Grubu'ndan infikâkı dolayısıyla sol cenâh topçusu hafiflediği bugün düşmanın ta'arruzu esnâsında meydana çıkmıştır. Bu sebeple Akbaş İskelesi civârında bulunan Sahrâ Bataryası'nın gruba i'âdesiyle tayyâreye endâht etmek

üzere aynı vazîfeyi îfâya muktedir olan Cebel Bataryası’nın ibkâsına müsâ’ade buyrulması ma’rûzdur.

Fî 29 Hazîran sene [1]331

Hasan

29- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na, Tahrîrât

On beş santimetrelik şeşhâneli havanların düşmana îkâ’ itmekte bulunduğu hasârât gâyet ziyâde olup mezkûr topların mermiyâtına şiddetle ihtiyaç vardır. Sür’at-i mümkine ile Der-sa’âdet’deki mevcûdunun celbiyle gruba i’tâsına müsâ’ade buyurul-ması ma’rûzdur.

Fî 29 Hazîran sene [1]331

Hasan

30- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Şifre

Mükerreren arz u istirhâm olunduğu üzere gruba mensûb sahrâ ve cebel toplarının cephâne ihtiyâcı dâimâ tezâyüd etmektedir. Bi’l-hâssa iki adet schneider sahrâ bataryasından mâ’adâ diğer bataryalarda tahrîb dânesi yok

gibidir. Düşman siperlerine karşı yegâne mü’essir olabilecek olan mezkûr mermiden külliyetli miktârda olmak üzere gruba sür’at-i i’tâsını ehemmiyetle arz u istirhâm eylerim.

Fî 30 Hazîrân sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

31- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na, Şifre

Düşmanın bomba ile olan faâliyeti kıta’âtımızı rahne-dâr etmektedir. Mukâbele bi’l-misl olmak üzere bomba endâht edebilmek için her iki fırkaca üçer yüz bomba talep olunmaktadır. Şimdilik beş bin bombanın serî’an i’tâsı ma’rûzdur.

Fî 1 Temmuz sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

32- Beşinci Fırka Kumandanlığı’na,

Telefon

Beşinci Topçu Alayı için bir sandık derûnunda üç adet schne-ider hava baskı tulumbası gelmiştir. Akbaş’ta Menzil

Yarma Kumandanlığı’ndan mazbata mukâbili teslîm ve inhâsı mütemennâdır.

Fî 1 Temmuz sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

33- On dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na,

Telefon

Havân Takımı’nda bulunan iki zâbitten Mülâzım Lütfi Efendi’nin yeni ta’yîn kılındığı mahalle gönderilmek üzere Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na sevk u i’zâmı muktezîdir.

Fî Temmuz sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na,

Telefon

Fırkanıza verilen on iki santimetrelik bir adet top için Mülâzım-ı sânî Lütfi Efendi ta’yîn olunmuştur ve hemen

taraf-ı âlîlerine sevk u i’zâmı On Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na yazılmıştır. Vürûdunda ol vechile istihdâmı mütemennâdır.

Fî 2 Temmuz sene [1]331

Şimâl Grubu Kumandanı

34- Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı’na,

Şifre

Bi’l-hâssa topçu cephânesinin iktisâdı keyfiyeti gittikçe ehemmiyet kesb itmektedir. Kolların cephânesini ikmâle vaz’iyet müsâ’id değildir. Yedinizdeki cephânenin hüsn-i idâre ve muhâfazasını düşmanın ihrâc ve ta’arruzunun def’i için intizâra şiddetle lüzûm vardır. Sâhilden uzak geçen ve ihrâc teşebbüsünde bulunmayan gemilere karşı cephâne sarfiyâtından be-gâyet ictinâb olunması lâzımdır. Yalnız düşmanın ta’arruzu hâlinde Palamutluk’taki bataryanın On Altıncı Topçu Alayı’yla bi’l-muhâbere ta’arruz kıta’âtının (?) ateşine alınmasının ve dikkat ve zamânıyla ateş küşâdının te’mîni muktezîdir.

Fî 2 Temmuz sene [1]331
Şimâl Grubu Kumandanı

35- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na, Telefon

C. 2.5.[1]331

Schneider topları için on beş gün müddetle Dersa'âdet'den gönderilen Haydar Usta ile refîki, mezkûr alâyın Üçüncü Taburu'ndan hayvan i'tâsıyla ve bir zâbit refâkatinde olarak Cenûb Grubu'ndaki Birinci Tabur'a gönderilmiş idi. Oraca vezîfelerini ikmâl ile şimdiye kadar avdet etmeleri muhtemel bulunan merkûm ustalar el-yevm Şimâl Grubu'nda bulunmadıkları ma'rûzdur.

Fî 2 Temmuz sene [1]331
Şimâl Grubu Kumandanı

36 a- Beşinci Ordu Erkân-ı Harbiye Riyâset-i Aliyyesi'ne,

Telefon

Sahte toplar için menzilde mevcûd olduğu emr u iş'âr buyrulan sahrâ toplarından ne miktâr i'tâsı mümkünse aldırılmak üzere iş'ârı ve menzile de teblîği mütemennâdır.

Fî 2 Temmuz sene [1]331
Şimâl Grubu Kumandanı

36 b- Beşinci Ordu Kumandanlığı'na,

Telefon

Kıta’âta vermek üzere grupta bomba kalmamıştır. İ’tâsı istirhâm olunan beş bin bombanın hemen aldırılmak üzere i’tâsı emrinin îcâb edenlere teblîği ma’rûzdur.

Fî 3 Temmuz sene [1]331
Şimâl Grubu Kumandanı nâmına
Erkân-ı Harbiyye Reisi

37- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrîrât

Son zamanda Şimâl Grubu’na verilen dört adet sahrâ serî’ ateşli on buçuk santimetrelik obüs topunun yalnız şarapnelden ibâret olan habbesinde de ıttırâd bulunmayan ve miktârında birkaç yüz atımdan fazla olmayan cephânesiyle düşmana karşı îkâ’ ettiği te’sîrât hakkında On altıncı Fırka Topçu Grubu Kumandanlığı’nın raporu melfûfen takdîm kılındı. Mezkûr raporda da manzûr-ı âlîleri buyrulacağı üzere düşmanın gerilerine fevka’l-hadd icrâ-yı te’sîr itmekte bulunan mezkûr toplar için muktezî tahrîb dânesi muttarıd tıpalı şarapnelin sür’at-i mümkine ile celbine delâlet buyrulmasını arz u istirhâm eylerim.

Fî 4 Temmuz sene [1]331
Hasan

38- Beşinci Fırka Kumandanlığı'na,

Telefon

Ağılderesi'nde bulunan cebel bataryasının cephâne mevcûdu fevka'l-hadd tenezzül etmektedir. Bu sebeple ahvâl-i mücbire hisso-lunmadıkça beyhûde yere düşmanın gerilerinde görülen tek tük neferlerine karşı cephâne sarfından be-gâyet ictinâb olunması ve batarya mevcûdunun bin beş yüz atımdan dûn bir dereceye indirilmemesi ehemmiyetle talep olunur.

Fî 4 Temmuz sene [1]331
Şimâl Grubu Kumandanı

39- On Altıncı Fırka Kumandanlığı'na,

Telefon

Fırkaya mensûb topçu bataryalarının cephâne mevcûdunun fevka'l-hadd tenezzül ettiği görülmüştür. Düşmanın ciddî bir hareketi görülmedikçe cephâne sarfı kat'iyyen gayr-i câ'iz olup bi'l-hâssa siperleri tahrîb maksadıyla cephâne sarfından ictinâb olunması ve her atılan atımdan bir semere istihsâle çalışılması elzemdir. Ve beher batarya için cephâne mevcûdunun ekalli bin atım ol-

mak üzere muhâfazasına ve düşmanın ciddî bir ta’arruzuna karşı veya tarafımızdan icrâ edilecek bir ta’arruzda istihsâl edilecek muvaffakiyetin te’mîni maksadına sarf edilmek üzere hüsn-i idâre ve muhâfazası kemâl-i ehemmiyetle teblîğ ve talep olunur.

Fî 6(?) Temmuz sene [1]331
Şimâl Grubu Kumandanı

40 a- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrîrât

Gruba verilen on adet dokuzluk kaval havanlar fırkalara verildiği halde mesâfesinin azlığından istifâde mümkün olamayacağı anlaşılması üzerine i’âde edilmiş ve bunlardan beşi el-yevm depoda hıfzolunmaktadır. Diğer beşi Ağıldere mıntıkasına verilmiş ve bunlardan ikisi bir mevzi’e konmuş ise de isti’mâli mümkün olamamıştır. Zîrâ mesâfesinin pek yakın olmasından ve siyah dumanlı barutla endâhtından nâşî düşman tarafından görülmesini müte’âkib imhâya ma’rûz kalmaktadır ve bu sebeple siperler de ateş altında kaldığından kıta’âtın siperlerde barınmasını da işkâl etmektedir. Yalnız son zamanda mevki’-i müstahkemeye gönderilen bir adet otuz yedi santimetrelik kaval havanın mesâfesi büyük olması dolayısıyla geri bir mevki’e yerleştirilerek dünkü gün muvaffakiyetle tecrübesi yapılmıştır. Bu sebeple otuz yedi santimetrelik havandan gayrilerine grupça ihtiyaç olmadığı ma’rûzdur.

Fî 7 Temmuz sene [1]331

40 b- Beşinci Ordu Kumandanlığı’na,

Tahrîrât

Ba’zı topların poyralarının aşınmasından sıhhat-i endâht muhtell olduğu kıta’ât tarafından bildirilmektedir. Bu sebeple gerek sahrâ ve gerekse cebeller için mikdâr-ı kâfî tekerlek poyrasının serî’an celbine delâlet buyrulması ma’rûzdur.

Fî 7 Temmuz sene [1]331
Hasan

TIPKIBASIM

بشنجی اردو ارکان حربیه ریاستنه

مخصوص تحریرات

٤ - ١٩ - ٤ - ٣٢١ تلغراف

اردوجه امر بیورلدیغی حمایه ایچون شمال عربستاندن منزله
مراجعت اولنمامشدر یالکز شفاهی اولارق خبر اجرا قیلنمش
بیلنمامش اولدیغی شفاهی ویرلمش رئیسی الحاج زاده کوندیرلمش
قوللری مواجهه عودت ایتدیرلری امر بیورلمشدر

شمدیلک برابرلرنده تدابیر اتخاذ اولنمش اردوده
ایکی دفعه عشیرتدن بیان حمایه برقاچ دفعه هیچ بر جواب
آلنمامش بونده طلب حمایه سبب اهالی ایچون خبر ویرلدی
حرب مشتملری مراجعت وقوعاتدن دولت علیه نک
حقوقی ارائه ایچون تحریری لزوم تقدیم قیلنمشدر
وجهی خصوصلرده اصلا بولنمامشدر بو سببله اشتراک
استرحام اولنمشدر دخی اهالیدن حمایه بیان
بالشمول بولنمسی وقعه اولدیغی حقوقی حمایه سببی
سرعتله اعطاسی ایچون ایجاب ایدنلره امر واستحصالی

شمال عربستان قوماندانی

مشیر حمدی

۲۲۱

۱۹

بشنجی اردو قوماندانلغنه

تحریرات

ک ۷	ط ۲	۱۷۸۲	
ک ۵	ط ۲	۱۹۷۸	
ک ۱۶	ط ۱	۱۷۶۵	
ک ۲	ط ۲	۱۵۷۶	

۱۲ ایلول سنه ۶۰

تأکیداً عرض و استرحام اولندیغی [redacted] دولتلو [redacted] تکالیف غربیه

و عسکریه ایله اولدیغی مقدار ایچون یرده بالا اولمق

هر ... احصائیات اوزره مقدار ... [redacted] حاکم

[redacted] ... زیرده ... دخی ... ترکیب ... اوزره

اوزره ... احصائیه ... بر ... حکم

... اشبو ... الیه ... استعداد ... مقصد

... قالدی ... دخی ... حالت

حمایه ... سوقیات ... فقطنامه ... اوزره

عرض ... قابلیت [redacted] دخی ... تقدیم

بولندیغی ... تحریر ... و ... اوزره

... اشبو ... احتیاج اولدیغی

... عرض و استرحام اولنور [redacted] ...

... [redacted] ...

[redacted] ... ۱۵ ...

... الی ... اوزره

بشنجی فرقه قوماندانلغنه

١٩١ ٢٢ حزیران ٣٦ تاریخلی شمال جبهه‌سی ارکان حربیه رئیسی

امضاسیله تبلیغ ایدیلن بر امرده فرقه‌لر ارالرنده

اولان نتیجه الوانه دیدیکی صحرا بطاریه‌سنک [illegible]

مرسینک مقدار لغماره اولمسنده شمال جبهه‌سی

عائد اولان مصطفی صفا ترکی حلمی [illegible] کامل

[illegible] ترکی امرا ولنه‌جق حالده [illegible] ایله

ایلمسنده [illegible] تحریر [illegible] مصطفی حلمی ولنده

الننده برلکده بولندیقلری مذکور اولان

امرا اولنان [illegible] سرنک [illegible]

استدعا اولنه حلمی [illegible] ایدرم

افندم ٢٢ حزیران ٣٦ شمال جبهه‌سی قوماندانی

بشنجی اوردو قوماندانلغنه

تحریرات

معلوم سامیلری اولدیغی اوزره دشمنه گوزینه گوره

سیرلری کلی الحمد لله نقطه اتخاذ ایدر بو سیرلری

قاریش منو ترا دلمه ادررده سنکی غرب سون مشاهده

ایدن طوبیرده بالخاصه اوله قسملری ودیگری بریلک

صاوند ادیه آنی سانیه لک سربز اسلمی ایلی

اولسه لک صحت مرصدلری مقصود دنه هاب حالده در

لطفاً بو طوپیراکو شدتله احتیاجم اولدیغنی

داء ریعلی سرعت ممکنه ایله حمله وسوق ایلرم

مقدار کافیسنه غیرت ایدیلمسی سامحه بیوریلمسی

کمال الحمید غیرتمند داشتم ایلرم

...ال غروه لرینه

٢

٢٢١

٢١

قفقوزنی ادنه الیمی واده خفقوزنی
مرزدارلر امان ایله مستقلی قوماندانلغنه

مخصوص

دشمن طرفندن اندا حتا ایدلان مرمی پارچه لرندن عملی
اکثریسی برخی دافع انسانه افراد واسطه سیله
علو ... تدریجاً درسعادته کوندرلمسی مناسبته
قومانداننه اسکامه له رماسنك امرندن
المقد مرزده اخرنه قوماندانلرینه مقداری
افراد اشبو ... تطهیری ... دراکم
ایتدیرلدکی پارچه لرک ...
اردو ... تسلیم داشارک مقتضیدر

قوماندانی ... عمری

٢١ حزیران ٣٢١

طقوزنجی فرقه قوماندانلغنه

تلغراف

ج - ٣٠-٤-٣٣١ تاریخ ٩١٢ و ٩١٤

١- قوتلر اکثریتی شمدیلک جوارده در بلدیم حلقه‌در

موجودیتک حسبه اداره‌سی لازمدر

٢- بنم جوارده جدیدن ادخالنده فرقه‌ده ندرکه

رحمتلری ترک مقصد

کمال فرقه قوماندانی

٢١ نیسان ٣٣١

حربیه نظارت جلیله‌سنه

مستعجل

قزل الحوردن ده دومانسز بارود ایستنیلمکده

بالتجربه [illegible] [illegible] [illegible]

مقداری ارسالی معروضدر

[illegible]

[illegible]

بشنجی اردو قوماندانلغی

تحریرات

ادنه التنجی طوبجی الای ایکنجی طابور قوماندانی یوزباشی

زکریا افندینک احتیاجی کوره رک اولاده بحرد

یوزباشی سعدی افندینک تقدیم قلنسی ۲۱ / ۲۲

سکزنجی فرقه قوماندانی

ایکنجی اردو قوماندانلغنه

تلغرافنامه ع ۲۱ - ۴ - ۳۲۱ تاریخلی

شمدی‌یه قدر شمال عسکری سرحد حادثه‌سنده ادخال ایدیلن

مجروحلردن ایکی الاین طابورلری کوندریلمسی خصوصنه

[illegible] دن [illegible] عسکرلر [illegible]

ضابط نفری	
۱۱۱	الایک ۱۱ طابور ۴
۵۷۵	الایک ۱۲ طابور ۲
ایکی اوردو [illegible]	۷ طابور ۲

[illegible]

۱۴۲

دیاربکر [illegible]

۲۱ [illegible] ۳۲۱

شمال عسکری قوماندانی

حربيه نظارت جليله

شفره

ش - ٢٢/٢٤ - ٤ - ٢٢١ - شام

بارودلر بر سانتيمترهلك هوايه معادل داخلنه قبوللو
نيه برنجی قرطوشه اوزرنده [مقدار ١٥ ح [illegible]
معمولاتنده ماتی سياه طوز [illegible] داخلنده
مصادره جديده] عباره‌سی موجوددر [illegible] مذكوره
مسدل [illegible] حياتلی بارودی چيقاريلدرق طوغ
بارودلر قاريشدرلمقدقلری اصلا ابديلدرل
انداخت ايدلمسه دخی [illegible] درجه
بارولمسه [illegible] حيلدرل [illegible]
ديگر حياتلی بارودی آتلمه [illegible] روايت
وجوده گتوره‌جك [illegible]
اولمدیغنده [illegible] ايلديلدر

٢٢٤

[illegible]

~~بشنجی اردویه~~

بشنجی اردو قوماندانی پاشا حضرتلرینه

تلغراف

فرقه‌م تحشد ایدنجه مستقلاً عدوه سالدیره‌جق
صورتده تحشید ایدیلمشدر [illegible] فرقه‌ده اجتماع
اولنمسنده ایکی ایده محلی اشغال [illegible]

۲٤ ایلول ۳۳۱ کمال فرقه قوماندانی

شمالی غرب قوماندانلغنه

~~تلغراف~~

~~ج ٢٢-٤-٣٢١ تاریخ و ١٨٢٦ نومرولی اعلام~~

~~ایکی کوندر [illegible] اوراق جوابدر~~

تجربات

تجربه یاپیلدی - ایکی نالیله انداختی

~~[illegible]~~ تجربه [illegible] مختلف مرض حقنده

هیچ بر معلومات موجود اولمدیغندن بو اراده مذکورلر

نتیجه [illegible] تجربه ایدوله مرض مفقوددر بو سببله

احالی ایلیون [illegible] تجربه رأساً [illegible] جوابدر

[illegible]

اگر اراده ده مرض موجود ایسه یدرقه ایله حکمته ترسل

اولنمسی معروضدر

٢٢ ایلول ٢٤

بشنجی دوره اجتماعیه [illegible]

اعلام

مجلس امور [illegible] دولتنا [illegible] طبلی اجرا [illegible] عمومیسی

هیچ بر حکم عمومی بولندقده [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

الملیه عموم [illegible] [illegible] [illegible]

اداره مرجع عمومیه اعضاسی احمد ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] (امضا)

حربیه نظارت جلیله‌سنه

شیفره

ادرنه طرفنده نجی اولوبده بدنجی جبل بحر بنده فرقه‌سی

ادرنه طرفندن کوپری بالقان جوار آتنا سعادتلو

بولنان ... ایله ... کوب استانبوله ...

... دخی خارجی بالکسه‌سی مقصود در عاجل

کلمسی ... مواخذ تشکیل ایدیلمه‌سنی

... طرفندن تبدیل ایدلدیکی احضار ...

الیوم ... عاجزانه ... اوسه ... اسکدم

...

ایله ... مناطق تبدیلی ... ...

... ... ایله قرارداده ...

... ... دنیا ...

... اردو ...

۳۳۱

۲۴

بشنجی اردو منزل دائره‌
قومندانلغنه

تلغراف

٤ - ٢٦ - ٣٣١

صحرا طوپجی طابورینك ایکی جبه‌خانه عربه‌سی ویره‌جکلر
ارابه‌لر شیمدی بولندقلری محلده تعیین ایدلمه‌لی اداره‌سیله کوره
کوندریلان طوپلرك جلبی ایچون مذکور عربه‌لر
قومندانلغنه مراجعت اولنمسی لزومیدر

شمال غرب گروپ قومندانی

٢٢١
٢٦ نیسان ٣٣١

بشنجی اوده طقوزنجی فرقه قوماندانلغنه

مخصوص

بشنجی طوپچی الایی ایکنجی طابوری دوردنجی بطاریه سی

جدیده بارینه ~~[illegible]~~ احتیاطده ~~[illegible]~~

دکلی جبل بطاریه لری

~~[illegible]~~ النسی اکمالده

~~[illegible]~~

مرسومه ~~[illegible]~~ احتیاطده ~~[illegible]~~ لزومی

حاکمیم ~~[illegible]~~ اشعار ایلدی اوردو

کیدیجک اغیر دره سی طوپلرینک صحرا بطاریه

[illegible] وضع ~~[illegible]~~ و جدیده

بطاریه ده ~~[illegible]~~

بشنجی طابوره ~~[illegible]~~ و [illegible]

ضابط جدیده بطاری اردوسنک جهته سوق

لزوم موجبنجه احضار ایده جکلری و هر ایکی

مرخص احضاریه [illegible] اوده طقوزنجی فرقه

خصوص اراده معلوماتلری [illegible] ٢٦/٢٧ والامر

ادنه مفرزهٔ بحریه طوپچی چاوشی
قوماندانی سلیمان
محلی نه

تلغراف

بوگون ساعت تقریباً ایکی بچقده سیواریده
امداد ایده‌جك طوربیدونك بوراده بولنمسی [illegible]
ایکی ریه ساعت [illegible] اولدیغی تقریرده مذکور
طوربیده اوزرینه بر سیر سفاین [illegible] جواباً
طلب ایدلکده
اجراسی ادنه مفرزهٔ بحریه قوماندانلغی
اولدیغی اخطار ایله رجاسیله بیلدریلیور محلنه
اولدیغی خصوصاتك [illegible] [illegible] [illegible]
شمدی [illegible] طوپچی قوماندانی

قوماندان عاصم

۲۲ ایلول ۳۲۷

بخشش گوسترن لطفکارلره تشکر ایدرلم

کرام

بیدار ره ورلمه - الهام - خو بیرلر بالکز سزی ده بو قونوشمه

دافع ایدرلر طوغری [illegible] اوده اقتصادی یترمه

مستوجب ادرس [illegible] ملک [illegible] الهام خاصه

ونتیجه‌ای افراد ده بو [illegible] ایدرک افرمه

انسان وطن [illegible] قوت قوی‌ایا

عودت ایدرز ۲۲۱ ۱۲۱ ۳۲۷

[illegible]

بشنجی فرقه قوماندانلغنه

تلغراف

شناییده صحرا طوپلرینه تردده مساعد الیارنجه ترکیبه

السنه‌رمعه ادیره انجمالات حرکه دخی اکمال حق

(ابلاغ طابورچی)

اولسون کله حکمده وظیفه‌سنک حیناسنه احصاب

عدوسنک برکی عادوره ده سوقی دادرعه زه

الحرب وظیفه‌ده صیلن دیسقاره عددی ایکی شهلر

لازمه‌سنک ایفاسی امری مقتضادر

شمال گروپی قوماندانی

۲۷ [illegible] ۳۲۱

~~بشنجی اوردونک ... اوده ... نجی~~

~~درجه ... ناظر مظفر~~

قومندانلغنه

تلغراف

بالعجله

شیمدی قدر ادامه ایدیلن ... قرنداشلرمه

الحمد ... اولمیوب دلسزه الله المعاونه

وامداد ایدلمسنه مقدار ... وار

... اسامی ... سید ... جنس

... نا ... الی ... اولدیغی

... استفا ... در

... قدر ... دار

٢٧ ... ١٣٣٠

بشنجی اردو قوماندانلغنه

جواب

اردوی همایونک نزدنده مفتشیه ادجمی طوبجی الایی ادجمی حصل

طابوری [redacted] بولکنده [redacted] اشنا و انده حنفی [redacted]

دیگر مرتبات حضرت فریق بکلر حالات مسئله اوزرنده

برای ترکیب تحریرات دائره مقام عالی نزدنده تبلیغ

ایدلسی اوزرنده رجا حمده دائر عرض ایدرم

محمد

٢٢١
٧ ایلول ٣٢٧

٧ ایلول ٣٢٧

بشنجی اوردو قوماندانلغنه

تحریرات

دشمن مواضع لوندنده نظر دقتی جلب ایدن بر حالنده احضارات

بولنمقده در بو کره بر قاچ صفحه‌یی محتوی [illegible]

مرفوعاً [illegible] ده طوروب دیگر نقاط محمله‌ی ده دائماً

اراضی [illegible] وقته [illegible] ال ایله [illegible]

[illegible] اولدیغی [illegible] اخیر [illegible]

دشمنک [illegible] نظراً [illegible]

[illegible] احتمالیده [illegible] قاچ [illegible]

ال [illegible] [illegible]

[illegible] دشمن [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] احتیاجی [illegible] اولدیغی

محمد [illegible]

[illegible] ایدلمسی [illegible] اولدیغنه

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] سرعت [illegible] ایله [illegible]

[illegible] اتخاذ ایدیلم

طقوزنجی فرقه قوماندانلغنه

شفره

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الآن [illegible]

[illegible] حیوانات [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] استحصال [illegible]

[illegible]

۲۱

۲۸

ادرنه مخصوص تحریرات صوفیه بیوک‌ایلچی

قرنداشلغنه

تلغراف

طغتدن نجیس طوبجیلی لازمک ایچون حصول ملاحظات عسکریه عدل

نت نظام ادره ایسه استعداد سنه مرزل تیمه قرنداشلغنه

گلمک مخصوص مطالعه تشایل تسلیم واسطه‌سی

صوفیه قونسولی ناظم

۲۲ / ۱ / ۳۸

شيخ زاده قونيه ايلچى

بلطرف ٢٢١-٤٠-٢٧-ج بلطرف

شيخ طوسى لوسيا الشيخ طاهر رضا طوسى اليه جلب

ابديلا الكيار دست اقدك حسنى كوده لرور لالى

براى مسلمات عرصه الصعب والله

٢٨

شيخ محمود قونيوى

بشنجی اوردو قوماندانلغنه

تلغراف

تحریراً امر اولنان اینی ایکی طوپلی ارتفاعدن ۲۵

کوتو کلمسندن دولایی اشغالنده بولنان

انجق کوزدن هرسنده اولسون هرحالده سرعت

اعطاسی و عکسی حالده تحریراً بیلدیرلمه‌سی استرحام

اولنور

۲۲ ایلول ۲۹

بشنجی اردو قوماندانلغنه

تحریرات

اون بشنجی طوپچی الاینک ایکنجی طابوری ایله [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] حاضر حاضر ح

طوپچیسی [illegible] بولندیرمک تعرضی اساسنه

مبنی [illegible] [illegible] اتیانی [illegible]

صوابدیدم [illegible] [illegible] [illegible] اجرا [illegible]

طیاره [illegible] اشاعت [illegible] [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ اتحادی

انجام مقتضی [illegible] [illegible] [illegible]

مساعده‌لری بیورلمسی معروضدر

٧٢١

[illegible]

٢٩

[illegible]

بشنجی اردو قوماندانلغنه

تحریرات

ادرنه‌ده سابقه‌ده‌کی مشتعله‌یی تهدید ایدرك
[illegible] وقوعی اتخاذ بولندیغی جسارت
غایت زیاده اولوب مذکور طوبرق مسافه‌نه
سوقیله احساسات و ... سوقیت تکدیر ایله
دیعادت ... مشاهده ... حاکم عمومی اعطاسنه
مساعده‌ء ... معروضدر

٢٢١

بشنجی اردو قوماندانلغنه

شفره

مکرراً عرض و استرحام اولندیغی اوزره فرقه‌نك

حیرت وصول طرفلرنده [crossed out] حمایه احتیاجی دائما

نزد احتیاجاتی [crossed out]

... مساعده ایدلمسی لازمدر

تکرار ... [crossed out] ...

تأثیر ... مؤثر ادلی ... حال اراله

مذکوره فرقه‌نك طلبلری ... ادلمسی درمیان

عرضه سرعت اتخاذ ... تعجیله عرض و تسلیم

شمال گروپی قوماندانی

۲۰ ... ۳۳۲

ایلدرم

<u>بشنجی اردو قوماندانلغنه</u>

مستعجل

دشمنک بومبا ایله ادلرده [illegible] قطعاتمزی

رخنه‌دار ایتمکده‌در مقابله بالمثل اولمق اوزره

بومبا [illegible] ایچون [illegible]

لوازم اولان بومبا طلب ایدلمشدر

[illegible] بومبالرک سرعت ارسالی

استرحام معروضدر

۲۲۱

احمد

[illegible]

بشنجی فرقه قومندانلغنه

تلغراف

بشنجی طوپجی آلایی اکثری صحنه‌ده [illegible]

[illegible]

احتیاط [illegible] قومندانلغنه [illegible]

[illegible] تسلیم [illegible]

سواری فرقه‌سی قومندانی

۲۱ / ۲ / ۱

ادنه طقوزنجی فرقه قوماندانلغنه

تلغراف

لطفا طاهر حسنی بکه ایکی صاغلقده ملازم لطفی
افندیلک ~~[struck through]~~ ایکی تعیین ایدلدیکی
محلنه کوندریلک اوزره طقوزنجی فرقه قوماندانلغنه
سوق و اعزامی مقتضیدر — شمال جبهه‌سی قوماندانی
۲۲۱
محمد

تلغراف — طقوزنجی فرقه قوماندانلغنه

فرقه‌کزه ویریلان ادنه ایکی سانجاقده بولنان برنجی
طوپجی ملازم ثانی لطفی افندی تعیین ایدلمشدر
دخی طرف عالیلرینه سوق و اعزامی ادنه طقوزنجی فرقه
قوماندانلغنه یازلمشدر ورودنده اولوجهله استخدامی
مقتضیدر — شمال جبهه‌سی قوماندانی
۲۲۱
محمد

لمقوزنی فرقه قوماندانلغنه

شفره

~~[illegible]~~

بالی و طریقی جهتندن انتظار ایتدیککز کتله لر کلمه

سه ایدی ارزروم قلعه لر جهتندن الکلام وضعیت

مساعده کلدی بیدرزده کی جهتنک حسبه اداره

دمی لطفا دوشمنک افواج ذاتمزحضند دفعی

ایکونه انتظاره شدتله لزوم واردر سالده

اداره لحجه د افواج نسبتنده بولنمانه لطفلرنا

جهته طرفیندن نهایت احسان ادلمک الاوامر

بالکز دشمنک تعرض حالنده بالاسو طفلرنی لطفا

~~[illegible]~~ بالمحاربه

اوده التحی طرفی الایلده

تدمه قطعاتنک انفلاداتنه المحمل

دونت فرقانداشده تاثیر دینها تامی فعالیت

شمال جبهه‌لری قوماندانی

[illegible signature]

بشنجی اردو قوماندانلغنه

تلفون

٤ - ٧ - ٥ - ٣٢١

شیمدی یه قدر طرفلری ایچون [redacted] ادرنه‌سنه کوندریلدیکلری
دیسیمارنده کوندریلن حیدر افندی ایله رفیقی
مذکور الایک اوچنجی طابورنده حیوان اقطاعیه
دیر ضابطی زنانقیش اولدیغی حسبیله خرده سیله
برنجی طابوره کوندرلمسی ایچون اوراده قطعه‌لری
الحاق ایله سمندره‌یه قدر عودت ایتدیرمک محتمل اولدیغی
مرقوم اوستاد السیوم شمالی عربدن
بر کچه قدر معروضدر

شمالی عرب کلی قوماندانی

٣٢١

احمد

بشنجی اردو اداره مدیریتی

عدد

تلغراف

ساعت طقوزده احمد افندی منزلنده موجود اولدیغی

امر و استعلامده [illegible] احمد [illegible] مقدار

اعطاسی محلنه الدیرلمه ادرسه اشعاری

دخی منزلنده تبلیغ قلنمشدر

سماکی محمودی [illegible]

۲۲۱

محمود

بشنجی اردو قوماندانلغنه

تلغراف

قطعات دریلك ادرنه ده عودتلری برمعنا
قالمامشدر اعطای استرحام ایدلنه
نشانلر بوماناده همان الدرلمك ادرنه
اعطای امرینك ایجابی ایدیلرك تبلیغی
معروضدر

٢٢١
٢ کانون

سواری عمرولی قوماندانی

ناظم

ارکان حربیه رئیسی

بشنجی اوردو قوماندانلغنه

تحریرات

حوران زمانه [illegible] ویریلان درت عدد [illegible] برلو آتشی
ادن کی [illegible] اسیر طوتیلان ۱۱ نفر [illegible]
ادلر دخی [illegible] ده افراد بولنماسی ~~[illegible]~~
وسعت [illegible] ایکن قصد اولنان [illegible]
دشمنه قارشی اتفاق ایتدیکی [illegible] قصد اولندیغی
[illegible] طوتولدی قرباینه الطاف [illegible] معلوم [illegible]
قلعه‌دن معلوم [illegible] ده مطلوب [illegible]
اوده [illegible] الحمد [illegible]
بولنان [illegible] طوتیلدی [illegible] تحریر [illegible]
مطرودیتی [illegible] اعلان [illegible] دولت
[illegible] عرض واسترحام ایلرم

۲۲۱
[illegible]

بشنجی فرقه قوماندانلغنه

تلفون

اتمیش درکسندن بولنان - جبل لبنان سنك جهاتی مولوددن

مونه الحمد لله ال اتمشدر بو مسئله احوال مجبره

حسبی اولمشدر جنوده بره دشمنك گیردیکی کوریله

نك تول نفراتی تاریخ جهاتی مرحمت نهایت

احتیاط اولمشی دولتی مولوددن علمك تشویق

اکثره دفعه بردار ابتدارلغاسی الکتیبه

طلب اولنور

٢٢١
٤ تموز

سهای عرفی تورنده ای

اون آلتنجی فرقه قوماندانلغنه

تلغراف

فرقه‌ڭز منسوبی طوپچی لوازم ایله جبهه‌ء موعوده‌یه

جنوب الحمد تپه‌لر استدیگم گوریلمشدر دشمنك

بو جهت بر حرکتی گوریلدکی [illegible] جبهه‌ء حرکت قطعیه

غیر جائز اولوب بالعکس سیرت تجربه

مقصدیله جبهه‌ء مرقومه‌ده احتیاط ادخالی دشمن ایکی

ایچمه‌ی بر تحریره استحصال حالنده الزمدر

دیمه‌ك جبهه‌ء موعوده‌یه انتقال ایدك

امر اولنه ادوارده بیجا ... ده دشمنك

~~[illegible]~~

جهت [illegible] تحرك ... ...

... ویا ... ... اجرا ایدیلوب ...

استحصال ایدیله‌مز ... تا ... ...

ایدلك ادواره ... اداره ... ...

اهمیتله تبلیغ ... ... ایلول ۱۲۲

شمال گروپی قوماندانی ...

بشنجی اوردو قوماندانلغنه

تحریرات

عجزه دیرمیلز اون ۲ عدد طقوزلی قرال هدانی فرقه‌لک
درلرلی حالک مسافه سنی ارلقنده استفاده محله اولرجغی
آصلانلمسی اوزرینه اعاده ایدلمسه ویونلرده بتسی السوم
دوبوره حفظ اولنمقده در دیکرلشی اخیل دره
منطقه‌سنه درلمسه ویونلرده اکلمسی برموضعنده ترکیبه
الیه استعمالی ممکن اولماسنده ذرا مسافه‌نده
لک تفیه اولمسنده وسیاه دوماتلی ماروتلر ایدلحمقده
ناشی دشمنه طرفنده کورلمسی متعاقب اتحاب معروضه حالمقده
دوبوسیله سیرلره آتشه التدن قالمدیغنده
سیوزره باعتیره اشغال ایتمکده در
قطعاتی ~~[illegible]~~ بالکز حصول زمانی
موضع مستحکمده کوندرلمک ترکیده اوتوزبیدی
سانتیمره‌لک قرال هدانک مسافه‌سی سون
اولمسی حصولیسیله ترک برموضعده ریتسوردلر
دوتلی لوه موفقیتله تحریری باسلینهدی بوسیله
اوتوزبیدی سانتیمره‌لک هدانده عیار عیاره عودتک
احتیاج اولدیغی عرض اولنور [illegible]

بشنجی اردو قوماندانلغنه

تحریرات

تعقیب طیاره‌لرك یوزر ارته اشتباهنده صحت

انداخت محتمل اولدیغی قطعات طرفندن بیلدیرلدیکندن

دشمن ترك صحرا ذرلی صحرا ایچی مقدارینی

تأمینك بو دراسنده سریعا حلینه اولنور

سرلیش معد و مصدق ٧ کانون ١٣٣٢

[illegible]

FOTOĞRAFLAR

Esad Paşa orta yaşlarında

Esad Paşa (bir ahbabına imzaladığı fotoğrafı)

Çanakkale'de Şimal Grubu Kumandanı Esad Paşa kurmaylarıyla masa başında

Esad Paşa (ön sıra soldan üçüncü) ve diğer generaller

Esad Paşa (sol alt) genç bir zabit namzedi iken, yine Çanakkale'de (sağ alt ve üst orta)

ÇAMLICA BASIM YAYIN KİTAP LİSTESİ

TARİH ARAŞTIRMA

1. Osmanlı Tarihi - 1-2-3-4 (Heyet)
2. Muhtasar Osmanlı Tarihi (Heyet)
3. Uç Beyliğinden Dünya Devletine (Oruç Bey Osmanlı Tarihi)
4. Barbaros Hayreddin Paşa’nın Hatıraları (Haz: Osman Erdem)
5. Tarihe Şan Veren Zaferlerimiz (Heyet)
6. Tarihimize Şan Veren Kahramanlar (Heyet)
7. Kudüs Fatihi Selâhaddin Eyyûbî (Haz: Kemal Erkan)
8. Afrika Sahra-yı Kebîri’nde Seyahat (Sadık el-Müeyyed -Haz: H. Bostan - N. Omaç)
9. Osmanlı Padişahlarının Haremeyn Hizmetleri (Haz: ibrahim Coşkun)
10. Tiryaki Hasan Paşa ve Kanije Müdafaası (Haz: Kemal Erkan)
11. Fatih Sultan Mehmed Han (Namık Kemal - Haz: Kemal Erkan)
12. Sultan ikinci Abdülhamid Han’ın Hamidiye Köprüleri Projesi (Heyet)
13. Güney Afrika’da Osmanlılar (Ahmet Uçar)
14. Osmanlı Fıkraları (Heyet)
15. Sultan Abdülhamid Han Hakkında Meşhurların itirafları (Yavuzhanlı Osmanoğlu)
16. Tarihî Hakikatler (Heyet)
17. Kanûnî Sultan Süleyman Han’ın Gazi Bali Bey’e Mektubu
18. Denizler Kahramanı Turgut Reis (Heyet)

19. Mâhpeyker Kösem Valide Sultan’ın Haremeyn Vakfiyesi (Heyet)
20. Gülnuş Valide Sultan’ın Hayatı ve Hayratı (Yard. Doç. Dr. Mustafa Güler)
21. Yirmi Beş Sene Siper Kavgası (A.Refik - Haz: Muammer Yılmaz)
22. Sultan Murad’dan Fatih’e Nasihat (Haz: Harun Tuncer)
23. Osmanlı’nın Son Kilidi: Çanakkale (Editörler: Kemal Erkan - Adem Fidan)
24. Osmanlı’nın Konya Ovası Sulama Projesi (Ömer Faruk Yılmaz)
25. Osmanlı’nın Sakarya - Sapanca - Marmara Kanal Projeleri (Ömer Faruk Yılmaz)
26. Sultan ikinci Abdülhamid Han’ın Tüp Geçit (Tünel-i Bahri) Projeleri (Ömer Faruk Yılmaz)
27. Uzakları Görebilen Hükümdar (Editörler: Osman Doğan - Selman Kılınç)
28. Bir Osmanlı Bürokratının Uzakdoğu Seyahati (Mustafa bin Mustafa - Haz: Ahmet Uçar)
29. Osmanlı’nın Kanatları Altında Bir Uzakdoğu Devleti AÇE (Mehmed Ziya Bey Haz: Harun Tuncer)
30. Bir Cihan Devletinin Tasfiyesi (M. Hanefi Kutluoğlu - Murat Candemir)
31. istanbul’un Fetih Günlüğü (Fahameddin Başar - Mahmut Ak)
32. Suikastin Perde Arkası (Haz: Harun Tuncer)
33. Destanlaşan Kahramanlıklar (Doç. Dr. Hamit Pehlivanlı)
34. Peygamber Efendimizin Hayatı (Ahmed Cevdet Paşa) Haz: Kemal Erkan - ibrahim Coşkun)
35. Tarih Bizi Çağırıyor (Editörler: Osman Doğan - Selman Kılınç)
36. Son Yıldız Düşerken (Yard. Doç. Dr. Murat Candemir)
37. Bir Osmanlı Maden Müdürünün Kızılırmak Projesi (Ebul Faruk Önal - Osman Doğan)
38. Bilinmeyen Yönleriyle Mostar Köprüsü (Osman Doğan)

39. Bir Zamanlar Boğaziçi - 1851 (Osman Doğan - Sabit Tunç)
40. Hicaz Demiryolu Projesi (Ömer Faruk Yılmaz)
41. Osmanlı Devrinde Haremeyn Vakıfları (Doç. Dr. Mustafa Güler)
42. Çukurova'ya Bereket Getiren Projeler (Osman Doğan - Ebul Faruk Önal)
43. Kosova'da Sultan Murad Hüdâvendigâr Makâmı (Osman Doğan - Ebul Faruk Önal)
44. Tarihin Satır Aralarından-1 (Ömer Faruk Yılmaz)

KAYNAK ESERLER

1. Abdurrahman Abdi Paşa Vekâyi'-Nâmesi (Dr. Fahri Ç. Derin)
2. Şânî-Zâde Târihi I - II (Prof. Dr. Ziya Yılmazer)
3. Hicaz Vilâyet Salnâmesi (1303) (Haz: Selman Soydemir, Kemal Erkan, Osman Doğan)
4. Cihânnümâ Neşrî - Osmanlı Tarihi 1288-1485

(Haz: Prof. Dr. Necdet Öztürk)

1. Şecâ'atnâme (Haz: Prof. Dr. Abdülkadir Özcan)
2. Oruç Beğ Tarihi (Haz: Prof. Dr. Necdet Öztürk)
3. Jurnallerin Tahkîk Raporları (Haz: Dr. Raşit Gündoğdu, Kemal Erkan, Ahmet Temiz)
4. Sultan ikinci Abdülhamid Han ve Erzurum Vilâyeti Arasındaki Yazışmalar (Haz: Doç. Dr. Muammer Demirel)

ÇAMLICA ÇOCUK

1. 6 Yaş Eğitim Seti (8 kitap)

2 Yardımcı Kitaplar (4 kitap) Dikkat ve Zeka Becerileri, Yazmaya Hazırlık, Matematik, Kavramlar

3. Boyama Kitaplarım 1 (3 kitap)
Bir Günüm, Değerlerim, Görgü Kurallarım

1. Hayvanlar Alemi Serisi (Tavşan ile Keklik, Farenin Aslana iyiliği, Tavşan ile Kaplumbağa, Kurt ile Leylek, Horoz ile Tilki)
2. Üç Boyutlu Kitaplar (Albi ve Arkadaşları Doğada, Bir Böceğin Dünyası, Paytak ve Arkadaşları Okyanusta)
3. Dokun - Hisset Serisi (Sevimli Ördekler, Benim Sevimli Tavşanım, Minik Ayıcık Nerede?, Arkadaşım Olur musun?)
4. Kitaplarla Tanışıyorum
5. ilk Kelimelerim Serisi (Kara Hayvanları, Taşıtlar, Yabani Hayvanlar, Yiyecek ve içecekler, Uçan Hayvanlar, Oyuncaklar, Su Hayvanları, Meyveler, Sebzeler, Araç ve Gereçler, Eğitim Araçları)

1. Yapboz Serisi (12 adet)
2. Sanat Faaliyetleri (Okul Öncesi 5 Yaş) Haz. Mürselin Zengin
3. Sanat Faaliyetleri (Okul Öncesi 6 Yaş) Haz. Mürselin Zengin
4. 5 Yaş Eğitim Seti (8 kitap) Haz. Bilal Gezer, Abdullah Özbek
5. 4 Yaş Eğitim Seti (8 kitap) Haz. Fatih Kaynar

Tarih Bizi Çağırıyor!..

Yaşanılan zaman, geçmiş ile gelecek arasında kurulu bir köprüdür. Bu köprünün sağlamlığı, geleceğe dair olan inanç ve umutların yanında geçmişle olan irtibatın devamlılığına da bağlıdır. Bu manada, kültürümüz ve köklü mazimizin miraslarını yâd etmek, toplumumuzun hafızasını tazelemek çok büyük bir önem arz eder.

Tarih bizi çağırıyor… Günümüzü daha iyi anlayabilmek, geleceği daha sağlam inşa etmek için... Bugün yaşanan problemlerin temelinde yatanın, tarih bilmezlik olduğu için tarih bizi çağırıyor...

Tarih Bizi Çağırıyor
Editörler: Osman Doğan - Selman Kılınç
13.5 x 21 cm
224 sayfa

ÇAMLICA
Doğru bilgi doğru kaynaktan alınır...

İnciliçavuş Sk. No: 27/1 Sultanahmet / İSTANBUL Tel - Faks: (0212) 512 41 01 • www.camlicabasim.com

Tarihin Satır Aralarında Seyahat…

Hiçbir şey kendini kolay teslim etmez; hakikatin bilgisi de öyle! Ve her kitap her şeyi bir anda ve apaçık söylemez; kimi şeyleri gizler ki, onu ancak arayanlar bulabilsin... Evet, bulmak için aramak, tabiri caizse **"satır araları"**nda bir madenci gibi dolaşmak icap eder.

Bu çetin yolculuğu sizler için büyük oranda bizler üstlendik. Arşivlerimizden yüzlerce vesika ve tarayarak hazırladığımız bu çalışmada, tarihin satır aralarında sıkışmış hakikatleri, doğru sanılan yanlışları, bazen ağlatan ve bazen ürperten büyük küçük hikâyeleri derlemeye çalıştık. Her şeyin nicelik açısından bol, fakat nitelik açısından kısır ve sığ olduğu bir ortamda böyle bir çalışma sizler için bilgilendirici, bilgilendirirken eğlendirici, arındırıcı olur diye düşündük.

Maksadımız size bugünü anlamakta yardımcı olmaktı; bu gaye için bir arı gibi tarih denen çiçeğin özünü sizin için topladık...

Tarihin Satır Aralarından
Ömer Faruk YILMAZ
13.5 x 21 cm
264 sayfa

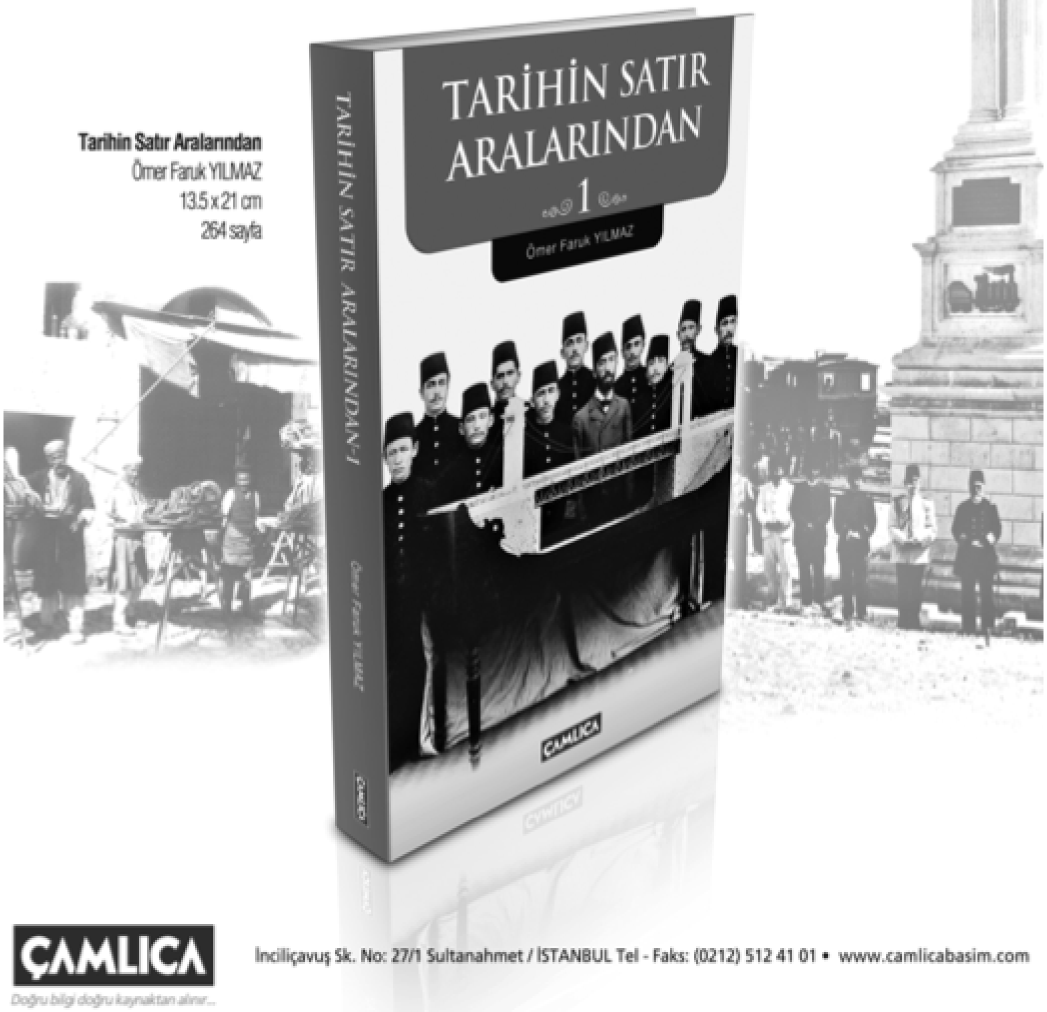

ÇAMLICA
Doğru bilgi doğru kaynaktan alınır...

İnciliçavuş Sk. No: 27/1 Sultanahmet / İSTANBUL Tel - Faks: (0212) 512 41 01 • www.camlicabasim.com